5de. JAARGANG. CURACAO DEN 10n MAART 1888. N° 219

AMIGOE DI CURACAO

WEEKBLAD VOOR DE CURAÇAOSCHE EILANDEN.

Dit Blad verschijnt elken Zaterdag.
Abonnementsprijs voor Curaçao, Bonaire, en Aruba per drie maanden fl. 2,— met vooruitbetaling.
Voor het Buitenland per jaar fl. 10,—
Afzonderlijke nummers fl. 0,25.
Prijs der Advertentiën van 1 tot 7 regels fl. 0,50, voor elken regel meer fl. 0,07½.

BUREAU VAN DIT BLAD
PLEIN VAN PIETERMAAI, N° 129.
UITSLUITENDE AGENTEN VOOR EUROPA:
P. JOLY & J. MARTIN,
66, RUE LAFAYETTE, PARIJS.
C. LEUCHS & Cº
17, BARRETT'S GROVE, LONDEN.

E Corant aki ta sali tur Dia Sabra.
Su prijs di Abonnement ta fl. 2.— pa tres luna, pagar padilanti.
Pa lugarnan foi Curaçao, Bonaire i Aruba fl 10.— pa anja.
Un number só fl. 0,25.
Un annucio di 1 té 7 regel, fl 0,50, cada regel mas fl. 0,07½.

HET VATICAAN BELEGERD.

Deze is de titel van een onlangs in den *Moniteur de Rome* geplaatst artikel, dat ongetwijfeld ieder rechtgeaard hart van verontwaardiging zal doen trillen. Het blad schrijft het volgende:

„Bijna twee jaren geleden gewerd ons, betreffende de uitvoering van het bouwplan van Rome, een ernstige mededeeling, welke in de Katholieke Europeesche pers een zekeren weergalm vond.

Deze mededeeling, van een persoon afkomstig, die juist ingelicht kon zijn, gaf de ware beweegreden aan, waarom de speculatie, welke vroeger bij voorkeur de hooge wijken van het Esquilino en het Quirinaal ten doel nam, eensklaps naar de wijken van de *Prati di Castello*, welke den Engelenburg en het Vaticaan begrenzen, oversloeg. Oorzaak was een bevel der loges: men wilde het Vaticaan en zijne omgeving tot iederen prijs insluiten.

De loges hebben door hare agenten bijna alle terreinen van de *Prati* tot zeer lagen prijs doen opkoopen. Men weet, dat een groot gedeelte daarvan aan het Italiaansche gouvernement is afgestaan, om er het paleis van justitie en de kazerne der karabiniers te bouwen. Andere openbare of officiëele gebouwen is men daar bezig te bouwen, of zijn reeds ontworpen. Men bekommert er zich niet om, dat de wijk der *Prati* reeds van oudsher een der ongezondste van Rome was, dat zij aan de jaarlijksche overstroomingen van den Tiber bloot staat. De politieke quaestie gaat hier voor de gezondheids-quaestie. Men wil met alle geweld het Vaticaan insluiten in een kring van gebouwen, welke den stempel van het nieuwe en gouvernementeele Rome dragen.

Een radicaal blad, de *Capitale*, heeft het zelf bekend. Het erkende volmondig, dat de uitvoering van het bouwplan in het gedeelte der stad, dat in den omtrek der apostolische paleizen gelegen is, ten doel had — wij laten hier zijn eigen woorden volgen — „het Vaticaan te blokkeeren." Binnen eenige maanden, voegde het revolutionnaire blad er bij, zal het Vaticaan, dat van af heden reeds ingesloten wordt, *als eene vesting belegerd worden.*

Het plan nu, dat door de loges zoo behendig ontworpen werd, is reeds voor een groot gedeelte ten uitvoer gebracht. De wijk der *Prati* is heden bedekt met een vormlooze klomp gebouwen, die wat kunst en bouworde betreft een schande zijn voor de Eeuwige Stad, doch daarom niet minder aan het doel beantwoorden, waarvoor zij uit den grond verrezen zijn, namelijk het Vaticaan om zoo te zeggen, te verstikken in dien kring van gebouwen, welke het van alle kanten insluiten.

Na de wijk der *Prati* komen thans de buiten de *Porta Angelica* gelegen terreinen aan de beurt, waar de werken met de meeste bedrijvigheid worden voortgezet. Een der zijden van het Vaticaan is reeds ingesloten; de andere moeten het nog worden. Men zou ook buiten de *Porta Cavaleggieri* hebben kunnen bouwen, doch dit gedeelte der stad is geheel en al verlaten. De reden waarom is zeer eenvoudig: deze terreinen zijn te ver van het Vaticaan en de Pauselijke tuinen gelegen, terwijl het gedeelte, dat aan de *Porta Angelica* grenst, vlak naast die tuinen gelegen is. Een andere niet minder beteekenende bijzonderheid is deze: De bouwerisis, welke in den laatsten tijd te Rome heerschte, noodzaakte tal van speculanten, die in geldelijke verlegenheid zitten, een zeer groot aantal gebouwen onvoltooid te laten, of de constructie daarvan langzamer te doen geschieden. Integendeel hebben de speculanten, die bij de *Porta Angelica* bouwen, van de banken, die ontetwijfeld door het gouvernement daartoe aangezet werden, alle wenschelijke ondersteuningen verkregen om de werken voort te zetten. Dit geschiedt, wijl het gouvernement er een ontzagelijk politiek belang in heeft, dat die gebouwen, welker oorsprong en doel thans bekend zijn, zoo spoedig mogelijk voltooid worden.

Wat die speculanten betreft, is het opmerkenswaardig, dat verscheidenen hunner deel uitmaken van de anti-Katholieke kringen van Rome of bekende vrijmetselaars zijn.

De in dat gedeelte van Rome verrezen gebouwen verheffen zich verscheidene verdiepingen boven de muren der Vaticaansche tuinen, zoodat het niet alleen mogelijk is, te zien, wat daar gebeurt, maar ook daar binnen te dringen, of er ten minste allerlei projectielen in te werpen. Nog meer; een der ondernemers had eenige maanden geleden verlof aangevraagd zijn huis 35 Meter hoog te maken, zoodat het de Vaticaansche tuinen zou kunnen overzien. De gemeenteraad weigerde hem de toestemming; wij weten evenwel, dat het verzoek wederom is ingediend geworden. Met het oog op den anti-clericalen geest, welke in de officiëele kringen heerscht, bestaat er heel veel kans, dat het ten slotte wordt aangenomen.

Op die wijze zal het Vaticaan niet alleen van alle kanten worden ingesloten, maar het zal aan een aanhoudende bewaking en spionnage blootgesteld worden, wijl tal van ramen er van alle kanten op uitzien. De stoffelijke gevangenschap des Pausen wordt dus bij den dag pijnlijker. Zijne cipiers willen zelfs niet toestaan, dat de Paus vrijelijk geniete van het laatste toevluchtsoord, dat zij hem niet hebben kunnen ontnemen. Indien zoo iets in vredestijd geschiedt, wat zou er dan gebeuren in tijd van oorlog, wanneer de hartstochten met verwoedheid zouden opgezweept worden? En wie staat in voor het gebruik, dat men zal kunnen maken van dien vijandelijken gordel, waarmede men het Vaticaan omringd heeft? Tot nu toe had de Paus te Rome geen tehuis; weldra zal hij dat zelfs in het Vaticaan niet meer hebben."

Omtrent dit artikel wordt aan de *Moniteur de Rome* nader het volgende gemeld:

„Ik kan aan uwe mededeelingen nog het volgende toevoegen: De loges hebben besloten buiten de *Porta Cavaleggieri* een nieuwen kring van huizen rondom de verblijfplaats des Pausen te bouwen, zoodat, indien de Paus ooit uit het Vaticaan zou willen vluchten, hij er zelfs de stoffelijke macht niet toe zou hebben. Het Vaticaan zal op die wijze niet alleen een zedelijke gevangenis, maar ook een gevangenis in den stoffelijken zin des woords zijn."

De Schoolstrijd in Pruisen.

De schoolstrijd, die, zooals Windthorst bij menige gelegenheid heeft aangekondigd, door de Pruisische regeering zou worden aangehouden, om daardoor te bereiken, wat de strijd tegen de Kerk niet vermocht, is reeds in vollen gang.

Bij alle dingen, die door de Pruisische regeering worden ondernomen, moet men steeds de hoofdzaak goed in het oog houden, en die hoofdzaak is: de zucht der regeering om altijd en overal de hoogheid van den Staat voorop te stellen.

De Staat moet niet alleen de zon zijn, die licht en warmte geeft en waaromheen zich alles beweegt, maar de Staat wil tevens de god zijn, die alles beschikt en van allen wil zijn aangebeden.

Na het ongehoorde en onverwachte geluk van 1870 was de kam van dezen staatsgod zoo gezwollen, dat hij een aanloop nam, om den godsdienst van zijne onderdaren naar het door hem voorge-

FEUILLETON.

Het rijk van Ouganda

EN

DE KONING MTESA.

Betreffende het rijk van Ouganda n den koning Mtesa deelt volgens et *Handelsblad* de Engelsche zendeling Pearson, die gedurende eenige ren verblijf heeft gehouden in het ijk van dien vorst en uit eigen aanhouwing den waren toestand heeft eren kennen, het volgende mede:

Het rijk van Ouganda is zeer vruchtar. Graan wordt er driemalen per jaar oogst. Gom levert het land in overoed op. De eigenlijke stapelproducten n den handel zijn s'aven en olifantsnden. Als ruilmiddelen worden door de oplieden, Arabieren die de kuststreken wonen, gebezigd manufacturen, kralen geweren van oud model. Het hoofdedsel der bewoners des lands bestaat bananen en zoete bataten. Runderen n in overvloed aanwezig. De meest iefkoosde drank wordt er bereid uit bananen en koffie, die zoet van smaak is. nne vaartuigen van planken samengeld, worden niet getimmerd, want spijrs of bouten worden niet gebezigd om planken te verbinden, maar touw van plantaardige vezelstof. De naden strijken zij dicht met ijzeroxyde en het gevolg daarvan is, dat hunne kanoe's spoedig lek worden, zoodat een groot gedeelte der bemanning dier vaartuigen bijna voortdurend moet hoozen, om ze vlot te houden. Alle arbeid wordt er door vrouwen verricht, niet slechts de akkerbouw maar ook die van anderen aard, onverschillig wat het ook zij. De mannen daarentegen gaan uit jagen en visschen en brengen den overigen tijd in behagelijke rust, hetzij rookende of slapende door.

De bevolking des lands is krachtig van bouw en vooral de mannen zijn groot van gestalte. De huidkleur is roodachtig bruin en het zielental der bewoners mag op 2 à 3 millioen worden geschat. Zoodra de aankomende jongeling de wapenen kan voeren, wordt hij onder het krijgsvolk opgenomen en trekt hij ten krijg, gelijk de overige mannelijke bevolking des lands.

Koning Mtesa is een gruwzaam despoot. Op de minste overtreding staat een bloedige straf, het afsnijden van neus, ooren en dergelijke. Om de 18 maanden hebben vreeselijke slachtingen plaats bij de graven zijner koninklijke voorzaten en dan gebeurt het, dat wel 2000 menschen door hem worden geofferd.

Sluw en geslepen is dit monster niet minder dan wreed, zoo verklaarde de genoemde zendeling. Met het kennelijke doel om Europeanen in zijn onmiddellijke nabijheid aan zijn hof te lokken, ten einde zijn onderdanen onderricht te doen erlangen in verlerlei nuttige takken van bedrijf, handarbeid en dergelijke, geeft hij steeds hoog op van zijn innigen wensch om den Christelijken godsdienst te omhelzen, mits hij daardoor in het bezit, kan geraken van wapenen, kruit en lood. Gelukt het hem dan, met dit listig voorgeven het beoogde doel te bereiken, dan wendt hij die middelen aan tot het doen van een onverhoedschen inval in een naburig land en rooft meedogenloos vrouwen en kinderen en al wat in zijn macht valt. Zoodra de geschenken ophouden, verflauwt zijn zucht tot bekeering.

Aan het hoofd van het rijk Ouganda staat Mtesa als vorst en gebieder en onder hem heerschen drie machtige leenmannen, ieder over een zeker gedeelte des lands. Zij hebben het recht hun eigen opvolger te kiezen. Oproer en pogingen om den koning van zijn troon te werpen, zijn gansch niet zeldzaam, en slechts gewapenderhand is het mogelijk zich een doortocht door dit land te banen. De gevaren, daaraan verbonden zijn *zóó* groot, dat zelfs Stanley het niet heeft durven wagen naar Wadelai te trekken door het rijk van den bloeddorstigen Mtesa en den grooten omweg door het Congo-gebied heeft ingeslagen, ten einde Emin-pasja zoo mogelijk te verlossen.

Wie eenmaal de grenzen van Ouganda heeft overschreden, voor hem is geen terugkeer mogelijk. Hij moet overwinnen of sterven, zegt de genoemde zendeling, die land en koning van nabij kent.

Ten aanzien van den godsdienst der bewoners van Ouganda deelt hij nog mede, dat zij gelooven aan het bestaan van een godheid, die zij Kotenda noemen; daarenboven spelen booze geesten en tooveressen in hun godsdienstig stelsel een belangrijke rol."

In dat land, waar men moet overwinnen of sterven, en waarin Stanley zelfs zich niet durfde wagen, zijn de Ned. Katholieke missionarissen doorgedrongen, en zij sterven maar overwinnen ook. De beroemde witte paters van kard. Lavigerie hebben eene missie gevestigd in Ouganda en er zoo talrijke bekeeringen bewerkt, d. i. overwinningen behaald, dat reeds in het vorige jaar, zooals wij uitvoerig verhaald hebben, 32 bekeerden als martelaars onder de woede van Mtesa gevallen zijn. En onder die martelaars zijn er vermoedelijk, die thans in den Hemel voor Nederlanders bidden, d. i. voor hen, die geld geld gaven tot vrijkoop van slaven in Afrika, en de missionarissen aldus herhaaldelijk in staat stelden belangrijke giften naar het moederhuis bij Algiers te zenden. Een slaaf wordt gewoonlijk voor 100 à 200 francs vrij gekocht.

—o—

schreven model om te vormen. Met behulp van Döllinger en van de „duizend priesters die dachten zooals hij," hoopte men, de Duitsche Katholieken van Rome los te maken en onder den paus van Berlijn te brengen. De hoop werd jammerlijk bedrogen. Op de zegepralen van Metz en Sedan volgde de terugtocht over de Beresina. Op dit gebied kon het ideaal van den Evangelischen Staat niet worden verwezenlijkt. Dat zag het practische verstand van den leidenden Staatsman in, en daarom sloot hij „vrede" met den Paus.

Maar het ideaal werd niet losgelaten. Zoover de Pruisische grenzen reiken, moet alles met den Pruisischen geest bezield zijn, met den geest, die aan de individuëele vrijheid de kleinst mogelijke ruimte overlaat, om alles in den Staat te doen opgaan.

Staatskerk, Staatsschool, Staatsgebed, Staatsgedachten, Staatslichaam, Staatsziel, Staatswieg en Staatsgraf, dat is het hoogste ideaal van het Pruisendom.

De strijd om het bezit van de school dagteekent echter niet van gisteren; de Pruisische Staat is feitelijk reeds lang in het bezit der school. Op geen ander gebied oefent de minister een zoo grooten invloed uit als op dat der school. Hij kan hier nagenoeg doen, wat hij wil, want het schoolwezen wordt in Pruisen niet door een organieke wet, maar slechts door toevallig aan elkander gelapte artikeltjes geregeld. De minister van Eeredienst kan met één pennestreek uit het onderwijs schrappen en er aan toevoegen wat hij wil. Men herinnert zich, hoe Falck met het godsdienst-onderwijs is omgesprongen.

En nu de verordening, waardoor aan de Polen hun taal wordt ontroofd. Is er gruwelijker schooltirannie denkbaar?

En de twintig millioen, die de Staat aan de gemeenten wil vergoeden, om de schoollasten op zich te nemen, maar daarentegen het schoolgeld af te schaffen — het is al te gader water op een molen. Zelfs onder den schijn van een geschenk, van een weldaad wordt de heerschzucht maar al te duidelijk zichtbaar.

Onverdragelijk wordt deze heerschzucht echter, wanneer men met volslagen huichelarij zelfs nog de tirannie als weldaad wil doen gelden.

Dit deed de minister Von Gossler, toen hij de vraag van den Pool Jazdzewski beantwoordde: „Waarom wilt gij ons onze taal niet laten?"

„Omdat," antwoordde de minister, „omdat zij u in uw vooruitgang hindert. Gij kunt geen twee talen tegelijk leeren: de Duitsche taal is de Staatstaal, en daarom moet gij uw eigen taal prijsgeven. Eerst dan zult gij een goed Staatsburger worden en zullen u de goede vruchten van den Staatsboom in den schoot vallen."

Geen wonder, wanneer bij zulk een schampere taal de toorn ontwaakt, en machtig trilde de toorn in de woorden van den Pool Stablewski, die de regeering al de zonden in het gezicht wierp, aan de Polen begaan.

„Gij hebt het er op gemunt, ons onze religie te ontrooven. Met geweld wilt gij onze provincie evangeliseeren. Op honderd wegen zoekt gij het Protestantisme bij ons binnen te smokkelen: honderd millioenen hebt gij er voor over, om ons land te koopen en aan Protestantsche kolonisten over te doen; geen enkele landraad in Posen is Roomsch; geen Roomsch burgemeester wordt toegelaten; de ordesgeestelijken mogen niet naar Posen terugkeeren; het geestelijke seminarie blijft gesloten; alles wordt beproefd, om het Katholicisme in Polen uit te roeien, en het verbod der Poolsche taal bij het onderwijs is de laatste schakel in deze keten der ongerechtigheid. Hoe zult gij deze maatregelen tegen ons voor de rechtbank der geschiedenis rechtvaardigen? Het was u niet genoeg, tegen vreedzame onderdanen te velde te trekken, nu valt gij zelfs de kinderen aan! Niet alleen de mishandelde rechten van een geheel volk, maar de tranen der ouders en kinderen zullen u aanklagen. Op zulke maatregelen rust Gods zegen niet; zulke maatregelen ondermijnen de beginselen van het Christelijk recht en geven aan den strijd tusschen rassen en volkeren nieuw voedsel. Maar een politiek van den haat is geen levensbeginsel voor de volkeren en de Staten, en er zal misschien een tijd komen, waarop een Duitsche Tacitus over de vruchten van de tegenwoordige Pruisische politiek zal schrijven; „Non aliis sed sibi perniciem invenerunt." (Niet anderen maar zich zelven hebben zij ten gronde gericht).

En Windthorst, minder toornig maar niet minder fel, was als altijd op de bres, waar het gold tegen het onrecht te protesteeren.

„Wanneer," zoo sprak hij, „de Staat de ouders dwingt hunne kinderen in een bepaalde school te zenden, zoo moet die school aan de vereischten beantwoorden, die de ouders met recht kunnen stellen, en wanneer dit niet het geval is, is het een niet te verdragen tirannie. Deze schooltirannie, die ook elders bestaat, mag zoo niet voortbestaan. Ik zal mij van dit oogenblik afaan meer moeite geven, voor het land duidelijk te maken, dat het met den toestand onzer scholen en met de tirannie der geheime raadsheeren in het ministerie van Eeredienst zoo niet langer kan gaan. Wanneer wij morgen een minister van Eeredienst bekomen, die een vrijgeest is, dan kan deze den ouden catechismus uit de school verwijderen en een anderen naar zijn goeddunken voorschrijven. Men heeft van ons nieuwe offers voor soldaten verlangd. Ik begrijp niet, hoe men in zoo gevaarlijke tijden maatregelen kan nemen, die een zulk deel der bevolking ten uiterste krenken. Met welk een gevoel zal het vijfde armeecorps (voor een groot gedeelte uit Polen bestaande) ten strijde trekken, wanneer het te huis in dier voege wordt mishandeld? Wij zoeken overal bondgenooten, en de beste bondgenooten in het eigen land stooten wij van ons" —enz.

Het weinige in deze regels stelt genoegzaam den Pruisischen geest op de kaak, en wel zoo, dat men het den Polen in Pruisen niet kwalijk zou mogen nemen, wanneer zij verlangden, bij Oostenrijk of zelfs bij Rusland te worden ingelijfd.

NIEUWSBERICHTEN.

CURACAO.

— Bij Gouvernements-Beschikkingen is ieder der heeren Mr. *E. Opzoomer*, Lid van het Hof van Justitie in deze kolonie en *W. H. van Baars*, R. K. Geestelijke van den 2n. rang op Aruba, tot herstel van gezondheid een jaar verlof naar Nederland verleend; de Heer *A. E. J. van den Brandhof* benoemd tot Hoofdcommies ter Gouvernements Secretarie alhier.

— De Ned. Schoener *Gouverneur van den Brandhof* vertrekt a. s. Maandag naar de eilanden St. Martin, St. Eustatius en Saba. De mails worden op denzelfden dag des namiddags ten 2 ure gesloten.

— Verleden Maandag had een jongeling van circa 22 jaren het ongeluk, terwijl hij in de haven een vlot moest voortwrikken, in het water te vallen. Weldra verdween hij onder het oog der omstanders, in de diepte. Men is aanstonds begonnen met een dreg het lijk te zoeken, maar 't is niet mogen gelukken het te vinden.

Donderdagmorgen eindelijk is het tegen het Fort Rif komen aanspoelen, en aanstonds van wege de regeering begraven.

De moeder van het ongelukkig slachtoffer woont in de parochie St. Rosa. Zij heeft door het verlies van haar zoon haar hulp en haar steun verloren.

— Maandagavond heeft het Corps-Muzikanten van het Amerikaansch stoomschip *Richmond* eene muziek-uitvoering gegeven voor de woning van den HEG. Heer Gouverneur, ter zijner eere.

Gisterennamiddag heeft deze oorlogsboot weer onze haven verlaten.

— Dienzelfden dag waren twee matrozen, behoorende tot genoemd Amerikaansch oorlogschip, zoo behendig, om op een paar plaatsen het een en ander te kapen. Maar de behendige kapers waren gelukkig niet handig genoeg om zich voor de politie te vrijwaren.

Onmiddellijk werden zij door eenige politieagenten ingerekend, die hen achter slot brachten. Later zijn zij naar de oorlogsboot overgebracht, waar zij zich, naar wij vernemen, voor den krijgsraad zullen moeten verantwoorden.

NEDERLAND.

— De Haagsche correspondent van de *N. Gr. Ct.* verzekert, dat de overkomst van Dr. Loudon uit Carlsbad geen ongerustheid behoeft te verwekken omtrent den gezondheidstoestand van Z. M. den Koning.

— De verkiezingen voor de Tweede Kamer zijn bepaald op 6 Maart en de herstemmingen, zoo noodig, op 20 Maart. De verkiezingen van de Eerste Kamer zullen plaats hebben op 24 Maart.

— De Tweede Kamer is officiëel opgeroepen tegen 14 Februari te 2 uren.

— Door de kiesvereeniging *Amsterdam* te Amsterdam is een manifest tot de kiezers gericht, houdende opwekking tot aansluiting aan de Vereeniging.

Bij de uiteenzetting van het doel der oprichting zegt het manifest o. a., dat de vooruitstrevende liberalen niet langer met de conservatief-liberalen ééne lijn kunnen trekken in die aangelegenheden, die thans juist het meest op den voorgrond treden: kiesrecht, onderwijs en belastingstelsel.

— Aan den Haagschen gemeenteraad werd onlangs een adres gericht, waarvan, volgens den schrijver der Haagsche sprokkelingen in het *U. D.*, de conclusie luidde:

"Reden waarom requestranten zich tot UEd. Achtb. wenden met eerbiedig verzoek, hun *hierboven omschreven* bedoelingen, om te geraken tot de *hierboven bedoelde* verbeteringen van *voren omschreven* gronden wel te willen steunen, om requestranten op *voren omschreven* voorwaarden te doen aanleggen de op *bijgaande* situatieteekening geprojecteerde straat, zooals op *hierbij gevoegde* situatieteekening is aangegeven.

— Dr. Bronsveld staat niet meer alleen in zijn haat tegen zijn katholieke landgenooten. Hij heeft een tegenhanger gekregen in den Heer J. Berghege, predikant van de hervormde gemeente te Haaksbergen. Die verdraagzame dominee heeft een adres aan den gemeenteraad gericht, houdende verzoek om 84 namen van leden der Roomsche parochie te Haaksbergen van de kiezerslijst te schrappen. Hij steunt dit verzoek op de overweging, dat die parochie van het gemeentebestuur in 1887 een onderstand van f300 heeft genoten, waaruit hij de gevolgtrekking maakt, dat al hare leden behooren tot de categorie der bedeelden!

BUITENLAND.

ITALIË.— Onder de veelvuldige geschenken en weldaden, welke Z. H. de Paus bij gelegenheid van zijn jubelfeest heeft verspreid, wijst de *Osservatore Romano* de volgende aan:

Z. H. heeft drie volledige beurzen gesticht voor het Seminarie van Anagni, en door een rijke gift het bestaan verzekerd van een onlangs te Segni geopende school voor arme meisjes.

Naar Perugia, 's Pausen voormaligen bisschoppelijken zetel, zond hij den bisschop 10,000 lire, waarvan een gedeelte bestemd is om den armen religieuzen onderstand te verleenen, en de rest aan de in armoede verkeerende huisgezinnen ten goede komt.

Na Carpineto, 's Pausen geboorteplaats, met eene waterleiding, van de naburige bergen afkomstig, te hebben begiftigd, zond hij er 200 bedden heen voor de armen der vier parochiën van dat stadje.

— De binnenlandsche toestand van Italië verwikkelt zich steeds meer en meer. Het ministerie bevindt zich niet meer in dezelfde gunstige verhouding als voor eenigen tijd, toen er geene oppositie meer bestond en alles voor Crispi en de zijnen op de knieën lag. Het parlement is bepaald vijandig gezind tegen de ministers van Financiën, Binnenlandsche Zaken en Openbare Werken, en in 't geheel niet gunstig voor Crispi. De eerste wordt in alles tegengewerkt en al zijne voorstellen worden geregeld verworpen. De tweede kan al evenmin een enkel wetsontwerp doen aannemen en moet alles slikken wat de Commissie van het Parlement hem voorlegt. De derde wordt voor het oogenblik nog maar alleen geduld, omdat men groote veranderingen in de samenstelling van het Kabinet verwacht,

Wat nu Crispi zelven betreft, die vroeger zoo verheerlijkt werd, velen zijner vorige vrienden keeren hem den rug, vooreerst omdat zij zien, dat hij geene vaste en geregelde staatkunde volgt, maar slechts luistert naar de ingevingen van zijn oploopend karakter, en ook omdat hij te veel toegeeft aan de radicale minderheid. Ook zijn de bedachtzame en voorzichtige staatkundigen ten hoogste vertoornd over zijn onvoorzichtig optreden en zijne gewelddadige handelingen in kerkelijke zaken, waardoor de algemeene aandacht te meer wordt gevestigd op de Romeinsche quaestie. Eindelijk is men in het algemeen ontevreden over de herhaalde nederlagen en rampspoeden in Abyssinië, over de altijd klimmende vermeerdering der belastingen, over de onbedachte en partijdige handelwijze van zijn bestuur en over het voordurend inbreuk maken op de gemeentelijke en andere vrijheden, welke door de grondwet zijn gewaarborgd.

Vooral kan men hem zijne overdreven zucht naar centralisatie maar niet vergeven, en evenmin, dat hij geen enkele van zijne beloften is nagekomen.

— Dom Bosco, de apostel van Turijn, de stichter van de Orde der Salezianen, is overleden.

— Bonghi heeft van zijn professoralen cursus aan de Universiteit van Rome afgezien. De hoogeschool is weder geopend en alles is rustig.

— De door Z. H. ontvangen Iersche pelgrims hadden aan het hoofd den aartsbisschop van Dublin, den rector van het Iersch college, den aartsbisschop van Philadelphia, de bisschoppen van Kingston, Cork, Marera en Ballarat.

De aartsbisschop van Dublin bood een adres aan, door den lord-mayor Sullivan onderteekend. De Paus antwoordde in voor Ierland zeer loffelijke bewoordingen. Hij herinnerde er aan, hoe de H. Patrick het Iersche volk in het geloof heeft onderwezen. Hij wees ook op het voorbeeld der Duitsche Katholieken, zeide er zeker van te zijn, dat het Iersche volk zijn geloof zou behouden, ondanks al de moeilijkheden van de tegenwoordige tijden, en dat men alles in de handen der Voorzienigheid moest stellen.

Van zijn kant zal hij, zooveel mogelijk, altijd voor het welzijn van Ierland tusschenbeide komen. Aan de bisschoppen gaf hij zijn wensch te kennen, alles voor Ierland te doen wat hun mogelijk is, en drukte hij de hoop uit, dat hun tusschenkomst met succes moge bekroond worden.

Dienzelfden dag [1 Feb.] vierde Ierland eene groote gebeurtenis, namelijk de stichting van een nationale Kerk te Rome, waarvan dien dag de eerste steen zou gelegd worden.

— De haast bij de Italiaansche maritieme voorbereidselen wordt toegeschreven aan dringende vermaningen uit Berlijn. De heer Crispi heeft Prins Bismarck verzekerd dat de Italiaansche vloot spoedig gereed zal zijn voor offensieve bewegingen.

Duitsche officieren, die gezonden waren om bij de voorbereidselen behulpzaam te zijn, geven gunstige berichten omtrent de concentratie van de Italiaansche maritieme strijdkrachten op drie middelpunten,— Messina, Taranto en Maddalena. Op het eiland Maddalena, dat ver van de Noord kust van Sardinië ligt, is een nieuw arsenaal opgericht. De zwaarste Krupp-geschutten zijn op die punten geplaatst. Groote versterkingswerken worden op Maddalena aangelegd, welk eiland aangewezen is als *rendez-vous* van de vloot, ten tijde dat zij uittrekt naar de Fransche kust.

— Volgens een bericht van de *New Yorker St. Ztg.* van 25 Februari heeft een gezant van Marokko, in een onderhoud met den Pauselijken staatssecretaris, dezen verzocht, dat Z. H. de Paus als scheidsrechter zou optreden in de quaestie over de bescherming der in Marokko aanwezige vreemdelingen.

FRANKRIJK.—Louise Michel, die nog al met hare lichte hoofdwo[...] coquetteert, heeft een brief aan [...] vrouw van Lucas, die op haar [...] schoten heeft, geschreven en is da[...] voor door de tweelingzuster van de[...] laatste bedankt geworden. Beide b[...] ven werden natuurlijk openbaar [...] maakt. Zij houdt het er voor, [...] Lucas op haar geschoten heeft [...] der den invloed van eene „sugge[...] tijdens den hypnotischen slaap" [...]

man was dronken !) en wenscht daarvoor met professor Charnot te spreken ; want zij is vast van plan het onderwerp te behandelen in een harer physiologische studiën, die bij Denta zullen verschijnen.

De „roode maagd" wordt druk geïnterviewd van wege de pers en leent zich daartoe met veel gratie. Hare anarchistische vrienden hebben in eene meeting verkondigd, dat Lucas („de dwalende," naar zij hem noemen) niet vervolgd moet worden, omdat hij slechts gebruik heeft gemaakt van „het recht" : te schieten op wie iemand niet bevalt.

—De *Gaulois* meldt, dat prins Louis Napoleon zijn ontslag genomen heeft uit het Italiaansche leger.

BELGIE.—In de Kamer van Afgevaardigden heeft de heer Beernaert, Minister van Financiën, te kennen gegeven, dat de begrooting voor 1889 een surplus aanwijst van p. m. 9,000,000 francs.

DUITSCHLAND.—De tekst van het tusschen Duitschland en Oostenrijk gesloten verbondstractaat luidt als volgt :

„Overwegende dat hunne Majesteiten de Duitsche Keizer, Koning van Pruisen, en de Keizer van Oostenrijk, Koning van Hongarije, het hunnen duren plicht als monarch achten moeten, voor de veiligheid hunner Rijken en de rust hunner volken onder alle omstandigheden zorg te dragen :

„overwegende dat beide monarchen, gelijk in hunne vroeger bestaande bondsverhouding, door een eng verbond van beide Rijken in staat zullen zijn dezen plicht gemakkelijker en met beter gevolg te vervullen ;

„overwegende eindelijk, dat een innig verbond van Duitschland en Oostenrijk-Hongarije niemand bedreigen kan, maar wel bevorderlijk is aan de consolidatie van den door de bepalingen van Berlijn tot stand gebrachten Europeeschen vrede ;

„hebben hunne Majesteiten, de Keizer van Duitschland en de Keizer van Oostenrijk, Koning van Hongarije, terwijl zij elkander plechtig beloven, dat zij aan hunne zuiver defensieve overeenkomst nimmer en in geen enkele richting eene agressieve strekking zullen geven, besloten een verbond des vredes en der wederzijdsche verdediging te sluiten, tot welk doel HH. MM. tot hunne gevolmachtigden hebben benoemd :

„Z. M. de Duitsche Keizer zijn ambassadeur prins Heinrich van Reuss,

„Z. M. de Keizer van Oostenrijk, Koning van Hongarije, zijnen minister van buitenlandsche zaken, graaf Andrassy,

„die heden te Weenen zijn overeengekomen en na uitwisseling hunner goed en voldoende bevondene volmachten hebben vastgesteld als volgt :

„Art. 1. Mocht in strijd met de verwachting en met den oprechten wensch der beide hooge contractanten, een der twee Rijken door Rusland worden aangevallen, dan zijn de hooge contractanten verplicht, elkander met de geheele krijgsmacht hunner Rijken bij te staan en, dienovereenkomstig, slechts te zamen en in onderlinge overeenstemming vrede te sluiten.

„Art. 2. Mocht eene der hooge contracteerende partijen door eene andere Mogendheid worden aangevallen, dan verbindt zich hierbij de andere hooge contractant, den aanvaller van zijn hoogen bondgenoot niet slechts niet bij te staan, maar minstens een willende neutrale houding tegenover den hoogen mede-contractant aan te nemen.

„Mocht echter in zulk geval de aanvallende Mogendheid van den kant van Rusland, hetzij in den vorm eener actieve samenwerking, hetzij door militaire maatregelen, welke den aangevallene bedreigen, ondersteund worden, dan treedt de in art. 1 van dit verdrag overeengekomen verplichting van wederzijdschen bijstand met de geheele strijdmacht ook in dit geval terstond in werking, en de oorlogsvoering der beide hooge contractanten wordt ook dan eene gemeenschappelijke tot de gemeenschappelijke sluiting des vredes.

„Art. 3. Dit verdrag zal, in overeenstemming met zijn vredelievend karakter en om elke miskenning daarvan buiten te sluiten, door de beide hooge contractanten geheim gehouden worden, en aan eene derde Mogendheid slechts na overeenstemming tusschen beide partijen en in volledige eenstemmigheid worden medegedeeld.

„Beide hooge contractanten koesteren, na de ter gelegenheid van de ontmoeting te Alexandrowo door keizer Alexander uitgesproken meeningen, de hoop, dat de krijgstoerustingen van Rusland blijken zullen voor hen geene bedreiging te zijn, en op dezen grond vinden zij voor het oogenblik geen aanleiding tot mededeeling van dit tractaat. Mocht echter tegen alle verwachting die hoop blijken eene dwaling te zijn, dan zouden de beide hooge contractanten het een plicht der loyauteit achten, keizer Alexander minstens vertrouwelijk hieromtrent in te lichten, dat zij een aanval tegen een hunner als tegen beiden gericht zouden moeten beschouwen ;

„ter bekrachtiging waarvan de gevolmachtigden dit verdrag eigenhandig onderteekend en daarnaast van hunne zegels voorzien hebben.

„Gegeven te Weenen den 7 October 1879

„(*get.*) prins REUSS (*get.*) ANDRASSY."

—Prins Bismarck heeft van graaf Schouvaloff, Russisch gezant te Berlijn, de besliste verklaring gekregen van de eischen van den Czaar met betrekking tot Bulgarije. Er is geen geheim gemaakt van het zuiver karakter der voorstellen, noch van de officiëele meening dat zij verworpen zullen zijn. De Czaar vraagt eene wezenlijke erkenning van het recht van Rusland om Bulgarije en Rumelië onder toezicht te houden. Prins Ferdinand en de Sobranje moeten afgezet worden, en een Russisch Commissaris, met een Turkschen collega, zullen de regeering en het leger reorganiseeren en de verkiezing van een nieuw Sobranje controleeren. Verder eischt Rusland het recht om er heerschappij te houden, totdat de Czaar het geschikt oordeele zijne troepen terug te trekken.

Prins Bismarck zou graaf Schouvaloff bericht hebben om bij de Russische regeering aan te dringen zich te onthouden van Oostenrijk die voorstellen officiëel aan te bieden, op grond dat zij zeker zonder discussie zouden verworpen worden,

De *Nord Deutsche Ztg.* zegt, dat de Russische voorstellen niet gewijzigd zullen worden, en herhaalt dat de adhaesie der Mogendheden niet noodzakelijk is om de aanneming dier voorstellen door de Porte te verzekeren.

—Als een bijvoegsel tot het bondgenootschap is men 't eens over een plan omtrent de samenwerking der geallieërde strijdkrachten. Wanneer de slag begint, zullen er drie legers op het veld zijn. Een leger—bestaande uit het Eerste of Oost-Pruisisch corps ; het Vierde of West-Pruisisch corps ; het Vijfde, of Posen-corps, en het Zesde, of Silesisch corps,—zal onder bevel staan van Prins Wilhelm.

Het tweede leger, geleid door den Koning van Saxonië, zal bestaan uit het Saxisch aandeel en de Oostenrijksche troepen, in Galicië en Bohemië gestationeerd.

Het derde leger, onder Aartshertog van Oostenrijk, zal gevormd worden door de massa der Hongaarsche en Oostenrijksche troepen en zal het Zuidelijk corps uitmaken. Als Frankrijk op het slagveld treedt, zal het plan gewijzigd worden, maar op de Duitsche en Italiaansche gemobiliseerde legers rekent men dan om over de Fransche te beschikken.

RUSLAND.—Berichten uit St. Petersburg bevestigen, dat Turkije zich bereid verklaard heeft om, bij ontvangst van eene collectieve nota der Mogendheden, Prins Ferdinand te berichten dat zijn positie onwettig en onhoudbaar is.

Andere berichten geven te kennen dat de Czaar gunstig gestemd is voor eene toenadering tot de inzichten van Oostenrijk. Men zegt, dat de Czaar zijne eischen van een Russischen minister van Oorlog, met Russische ambtenaren, voor Bulgarije, wil opgeven; mits Oostenrijk zijn voortsel aanneemt betreffende de voorgestelde dwangmaatregelen, daaronder begrepen het blokkeeren van Bulgaarsche havens.

Er wordt gemeld, dat de Czaar er toe besloten is eene verklaring te geven omtrent Bulgarije, op dringend verzoek van Keizer Wilhelm, die zijn wensch uitgedrukt heeft om die quaestie voor zijn dood vereffend te zien.

OOSTENRIJK.—Graaf Kalnoky vergelijkt den toestand der Europeesche Staatslieden, die den vrede willen, met dien van geneesheeren wachtende aan de sponde van iemand, die op sterven ligt. „Onze plicht is," zegt hij, „alles wat in onze macht is aan te wenden om zijne dagen te verlengen, en ofschoon wij zelfs zeker zijn dat onze pogingen vruchteloos zijn, moeten wij trachten het oogenblik verwijderd te houden, waarop hij den geest zal geven."

Deze woorden zijn een weêrklank van de officiëele overtuiging in Berlijn.

—De voorstellen van Rusland tot regeling der Bulgaarsche quaestie zijn door graaf Kalnoky aangenomen. Het schijnt, dat Oostenrijk de aanwezigheid van prins Ferdinand in Bulgarije als onwettig erkent, ofschoon het van meening is dat zijne verkiezing wel wettig was.

De onderhandelingen tusschen Oostenrijk en Rusland geschieden niet rechtstreeks : graaf Kalnoky antwoordt door tusschenkomst van prins Bismarck.

BULGARIJE.—Een dépêche uit Sofia meldt : "De regeering heeft vast besloten ieder voorstel ter onttrooning van Prins Ferdinand te verwerpen, zelfs indien zulk een voorstel door de Mogendheden gesteund wordt."

AFRIKA.—Den 22n. dezer maand zal het vijf-en-twintig jaar geleden zijn, dat kard. Lavigerie, stichter en apostolisch bestuurder der Afrikaansche missiën, uit de handen van kardinaal Villecourt de bisschopswijding ontving.

Deze heuglijke dag zal te Algiers op plechtige wijze gevierd worden.

PERU.—Naar een bericht van den 1sten Feb. uit Lima aan de *N. Y. Herald* zien de zaken in deze republiek er somber uit. De regeering schijnt onmachtig te zijn om den toestand te bestrijden, en hare wankelende politiek heeft in vele opzichten de zaken eerder verergerd dan geholpen. De quaestie van het papieren geld, na vele tegenstrijdige bepalingen en na ernstige verwikkelingen teweeggebracht te hebben, blijft onopgelost. Niemand is geneigd dat geld tegen welken prijs ook te ontvangen, en daar er niet voorzien is in een andere soort van gangbare munt (zilver is overal schaarsch en in sommige provinciën in 't geheel niet te vinden) kan men zich de moeilijkheden van den handel wel voorstellen. Het papieren geld is als 't ware vernietigd. Het bedrag in omloop wordt verschillend begroot van op 50,000,000 tot 60,000,000, en als deze biljetten opgekocht mochten worden tegen 150 of meer voor ieder *sol*, zal de uitkomst zijn dat omstreeks 300,000 sols van de schuld zouden afgenomen worden.

Bij andere verwikkelingen wordt de republiek nog bedreigd met een inval van hare buren. Men gelooft, dat de verheffing van Arce tot het Presidentschap van Bolivia—en zijne verkiezing is zoo goed als zeker,—zal gevolgd worden door de in bezitneming van de departementen van Arquipa en Mollendo, welke Bolivia als "een venster in de Stille Zuid-zee" overdekken, en tot welker overweldiging Bolivia, naar men zegt, aangemoedigd en ondersteund wordt door Chili. Men gelooft ook, dat Chili de plannen van Ecuador ten Noorden van Peru in de hand werkt. Hetzij wezenlijk of ongegrond, deze vrees heerscht in Peru.

VENEZUELA.—De heer Manuel J. Olivarria, Consul-Generaal van deze republiek in de Ver. Staten van N.-Amerika, zegt met betrekking tot de quaestie van Groot-Brittanië, dat hij, ofschoon Engeland Venezuelaansch grondgebied in Guayana openlijk gestolen heeft, niet gelooft dat er een oorlog zal ontstaan, omdat de Ver. Staten, die belang hebben in het welzijn van Zuid-Amerika, wel haar best zullen doen om zulk een onheil te voorkomen.

De heer Arthur Rondler, Consul van Venezuela te Boston, heeft dezelfde meening als de Consul-Generaal. De Venezuelanen hebben altijd vertrouwen gesteld, zegt hij, in de bescherming van de N.-Amerikaansche natie.

NOTICIA.

EL CANAL.

Den su número di dia 6 di e luna aki e courant-ai ta publica un correspondencia foi Paris, cual su fin ta trata riba celebracion di hubileo sacerdotal di Papa Leon XIII. Despues di papia di peregrinonan, koe na e ocasion-ai a bisjita Roma, e corresponsal ta bisa : „Cerca toer esai meste bisa ainda, pa completa cuadro, koe e *pober prisionero* di Vaticano—manera no poco fanático ta jama papa ainda—a goza di libertad di mas completa den egercicio di su funcionnan, i koe e muchoe cien mil peregrinonan a mira, manera nunca, garantizá nan seguridad i orden, koe ningun hende a bin stroba durante e fiestanan, gracias na celo, tolerancia i bon cuidao di gobierno italiano."

Si nos tuma e calificativo di fanático,—coe cual Canal su corresponsal tin sin duda Catolicanan na bista,—den toer su significacion, anto ta parce koe é ta mustré un verdadero *fanático*, una vez koe el a tuma riba djé di defende un error, demostrando su fanatismo contra Santa Silja.

Muchoe nos lo por a papia en cuantoe na e *pober prisionero* di Vaticano, manera e corresponsal di *El Canal* ta jama S. S. sarcásticamente, ma p'e momentoe-aki nos kier tene nos na demostra *celo* i *tolerancia* di gobierno Italiano. Riba kiko e corresponsal por fundé pa proba, koe Papa no ta un prisionero den Vaticano, koe é ta goza di toer su libertad, nos no por comprende.

Ta berde koe hopi cien mil peregrino a bai pone nan na pia di Su Santidad na ocasion di su fiesta. ¿Ma Canal no sabi, koe anja pasá, na celebracion di aniversario di violacion di Roma, tabatin tres ó cuater bomba tirá riba Vaticano, sin koe te awe nan a busca ni castiga e bandidonan koe a hacié ? ¿Canal no sabi tambe, koe na varios ocasion peregrinonan tabata obheto di mofa di Italianonan, koe muchoe bé nan tabata zundrá pa agentenan di Logie Italiano, bao di cual su influencia gobierno di Rei Humberto ta ? ¿Canal no sabi, pa nos menta un numa, koe *Riforma*, órgano di ministro-presidente Crispi, a tribi jama e peregrinonan "un epidemia koe ta bin pesta Roma" ? ¿Canal no sabi, koe un empleado di gobierno Italiano, refiriendo é na Papa i su fiesta, a compara Papado coe „un jerba maloe, un mata venenoso, koe ta crece riba credulidad, ignorancia i crímen ;" koe e mes empleado a bisa : "Papado ta un mentira, un awa estancá, un lodo putrí. Su accionnan ta renegacion di toer civilisacion, di toer libertad, di toer inspiracion grandioso" ? ¿Canal no sabi koe toer esai a sosode impunemente, apesar koe e pretendido "Ley di Garantia" Italiano ta bisa, koe Papa i Rei ta para igual, koe insulto contra nan persona ta worde castigá di mes manera ? Si, ta público koe e Ley no ta nada mas koe un sarcasmo, un cinismo. ¿Canal no sabi, por fin, koe conde di Torlonia, burgomaestre di Roma, tabata kitá foi su empleo, simplemente pasobra el a felicita Papa na ocasion di su hubileo, confiando riba declaracion mentiroso di Rei Humberto di laga toer manifestacion di honor na Papa sosode libremente ?

Si Canal no tabata sabi toer esai, ta bon koe é tene nan presente awor, á fin di koe é no laga su corresponsal bolbe ofrece su lesadónan un cos pa otro. Si gobierno di Italia no a haci peor ainda, huzgando pa su tendencia di persecucion, ta únicamente pa temor di consecuencia koe lo por tabatin. Lo ke a contené den su furia ta e circunstancia sorprendente di mira Emperadornan, Rei i Reinanan, Presidente di repúblicanan, sin distinccion di religion na pia di trono di e gran Leon XIII, koe manera un *Luz foi Cielo* ta ilumína henter mundo den e abismo di corupcion, koe den nos tempoe di pretendido civilización ta amenaza sociedad.

I pa koe Canal haja sabi ainda mas di lo ke nos a nota aki ariba, é por lesa lo ke ta sigui.

SITIO DI VATICANO.

Toer hende sabi, koe gobierno Italiano no ta laga ningun ocasion pasa sin koe é sigura na gritoe, koe Papa ta den Roma asina liber koe por ta posible pa é desea. Corresponsal di *El Canal* a caba di duna un prueba koe tin hende ta kere n'e gritoenan. Ma toer hende sabi na mes tempoe koe gobierno di Italia no ta perde ningun ocasion tampoe pa é haci Papa sinti mas i mas, koe Su Santidad no ta nada otro sino un prisionero, dependiente di mas mínimo mal bei di su spionnan.

Gobierno di Italia no por a proba esai di un manera mas palpable koe el a hacié coe n'e accionnan, di cual nos a papia caba.

Ma si hende kier un prueba mas grandi ainda di e libertad, di cual Cabez di Cristianismo ta goza den Roma, anto nan por informa lo ke *Moniteur de Rome* ta conta tocante e propósito pa sitia nos Santo Padre literalmente den e palacio, koe revolucionarionan a laga p'é, un propósito pa hacisu bida ainda mas insoportable aidev. Logienan a persisti na cera Vaticano di toer banda i, si ta posible, di kita foi Su Santidad hasta aire p'é respira. Pa Logienan logra nan fin, nan a laga nan agentenan cumpra poco-poco i masjá barata toer terrenonan di *Prati di Castello*, esta: e terreno inmediatonan, koe ta rondona palacio papal. Un gran parti di e terrenonan tabata cedé na gobierno pa fabricacion di un palacio di husticia i un kazerne di carabinero, koe na preferencia ta haci boroto di nan egercicionan bao di Papa su ventananan. I ainda nan ta trahando hopi cas mas. No ta importa koe e parti-ai di Roma ta conocí foi siglo caba como parti di mas mal sano i koe continuamente é ta expuesto na crecementoe i inundacion di rio Tiber; único obheto ta, sitia Vaticano, manera un courant revolucionario, *Capitale*, ta confesa francamente. Sin verguenza e courant-ai ta declara, koe obheto di e fabricamentoe ta, pa koe despues di algun luna „Vaticano keda sitiá manera un forti."

E plan-ai, projectá i arreglá den Logienan, ta na gran parti poné caba na egecucion. *Prati* ta jená coe hopi piedra poné riba otro, koe nan ta jama cas i koe foi punto di vista di arte i arkitectura ta un verguenza pa un ciudad manera Roma, ma koe p'esai no ta corresponde ménos na obheto di Logienan. Despues di *Prati* a jega turno awor na *Porta Angelica*, na unda actualmente nan ta fabrica coe muchoe celo. Un banda di Vaticano ta tapá caba, i awor nan meste tapa e otronan ainda. Nan no ta puntra sikiera si na otro lugá tin mihó terreno pa fabrica, i menos nan ta ocupa nan na mira koe, na consecuencia di e furia di fabrica den último anjanan, un hopi cas ta para basjí i empresarionan di fabricacion mester a laga trabao para na mitar. E empresarionan, koe ta fabrica rondó di Vaticano, ta worde judá di toer manera na secretoe pa nan por sigui nan fabricacion lihé. Toer e speculadónan-ai ta mazon conocí ó miembronan di club anti-clericalnan.

Pa espres nan ta traha e cas nobonan asina haltoe, koe foi nan no solamente hende por mira over di jardinnan di Vaticano, i spiona toer kiko ta pasa aja-aden, ma hasta ta fácil pa drenta e jardinnan ó por lo ménos tira aden toer sorto di projectil. Un di fabricadónan a pidi pa traha su cas 35 meter haltoe, i apesar koe conseho municipal a nenga permision, e fabricadó no a hala atras i constantemente é ta repeti su pidimentoe. Huzgando pa e bientoe anti-clerical koe ta supla actualmente den circulo oficialnan, ta mas koe probable koe na fin di cuenta lo é haja su gusto.

Di e manera-aí no solamente Vaticano lo keda toer tapá, ma tambe lo é ta continuamente expuesto na spionamentoe, pasobra centenares di ventana ta mira den su jardinnan. Papa su prizon ta bira dia pa dia mas i mas primí; su perseguidónan no por soporta ni sikiera koe é tin libertad den e último asilo, koe nan no por a kita foi dje. Si ta sosode asina den tempoe di paz, asina *Moniteur de Rome* ta conclui coe muchoe razon, ¿kiko lo ta den tempoe di guerra, ora pasionnan ta excitá te na extremo? ¿I kende ta garantiza e uso koe nan lo haci di e circulo enemistoso, coe cual Vaticano ta rondoná? Te awor Papa no tabata liber den Roma; pronto lo é no ta liber ni den Vaticano!

Coe relacion na e articulo-aki na hende ta scirbi na *Moniteur de Rome*: „Mi por agrega ainda na bo comunicacion lo ke ta sigui: Logienan a resolve di fabrica un circulo nobo di cas p'afó di *Porta Cavaleggieri*, rondó di habitación di Papa, di modo koe, si algun dia Papa lo kier huí foi Vaticano, lo é no por haci esai. Di e manera-aki Vaticano lo no ta solamente un prizon moral, ma un prizon den sentido material di palabra."

—

BALOR DI BERDAD.

Un sacadó di mentira ta cos di mas despreciable koe ta existi. Appollonius ta bisa: "Catiboenan por ganja, ma hende liber meste papia berdad semper."—Algun pueblo Oriental tin un ley, segun cual toer hende, koe worde probá di a ganja tres be, ta worde prohibí, riba pena di morto, di papia ni un palabra duranti tempoe koe é tin di biba ainda. Di César Augusto nan ta conta, koe despues di a busca coe muchoe cuidao den toer parti di su Reino, el a haja solamente *un* homber, koe segun declaracion di toer hende no a ganja nunca, na cual circumstancia e homber-ai tabatin di gradici, koe el a bira Pontifie den Tempse di Berdad.

TYD-TAFEL.

DE STOOMSCHEPEN VAN "THE RED D LINE"

TUSSCHEN

NEW-YORK,

LA GUAYRA, PUERTO CABELLO, CURAÇAO EN MARACAIBO.

1888.	Philadelphia.	Caracas.	Valencia.	Philadelphia	Caracas.	Valencia.
Vertrekt van NEW YORK....	Febr. 15	Febr. 25	Maart 8	Maart 21	Maart 31	April 12
Komt aan te CURAÇAO....	22	Maart 3	15	28	April 7	19
Vertrekt van "	23	6	17	29	10	21
Komt aan te PTO. CABELLO.	24	7	18	30	11	22
Vertrekt van "	24	7	19	30	11	23
Komt aan te LA GUAYRA..	25	8	20	31	12	24
Vertrekt van "	Maart 1	13	24	April 5	17	28
Komt aan te PTO. CABELLO	2	14	25	6	18	29
Vertrekt van "	2	14	26	6	18	30
Komt aan te CURAÇAO....	3	15	27	7	19	Mei 1
Vertrekt van "	5	16	28	9	20	2
en doet La Guayra aan.... om passagiers en mails in te nemen en te landen.	6	17	29	10	21	3
Komt aan te NEW YORK....	13	24	April 5	17	28	10

Stoomschip Maracaibo.

Vertrekt van CURAÇAO....	Maart 7	Maart 18	Maart 20	April 11	April 22	Mei 4
Komt aan te MARACAIBO....	8	19	21	12	23	5
Vertrekt van "	14	25	April 6	18	29	11
Komt aan te CURAÇAO......	15	26	7	19	30	12

De Stoomschepen van deze lijn zijn expresselijk in Philadelphia voor deze vaart gebouwd en hebben zeer gerieflijke kajuiten voor passagiers.

RIVAS, BRAASCH & FENSOHN,
Agenten op Curaçao.